

ऋग्वेद मण्डल ८ सूक्त १ | Rigveda Maṇḍala 8 Sukta 1

१, २ प्रगाथो घौरः काण्वो वा ३-२९ मेधातिथिमेध्यातिथि काण्वौ ३०-३३ आसङ्गः
प्लायोगिः ३४ शश्वत्याङ्गिरस्यासङ्गस्य पत्नी ऋषिः ॥ देवताः १-२९ इन्द्रः ३०-३३
आसङ्गस्य दानस्तुतिः ३४ आसङ्गः ॥ छन्दः १ उपरिष्ठाद्बृहती २ आर्षी भुरिग्
बृहती ३, ७, १०, १४, १८, २१ विराड् बृहती ४ आर्षी स्वराड् बृहती ५, ८, १५, १७,
१९, २२, २५, ३१ निचृद् बृहती ६, ९, ११, १२, २०, २४, २६, २७ आर्षी बृहती १३
सङ्कुमति बृहती १६, २३, ३०, ३२ आर्षी भुरिग् बृहती २८ आसुरी स्वराड् निचृद्
बृहती २९ बृहती ३३ त्रिष्टुप् ३४ विराट् त्रिष्टुप् ॥ स्वरः १-३२ मध्यमः ३३, ३४ धैवतः
॥

छन्दः	

1, 2 pragaatho ghaurah kaanvo vaa 3-29 medhaatithimedhyaatithi kaanvau 30-33
aasaṅgaḥ plaayogih 34 shashvatyaanḡirasyaasaṅgasya patnee riṣh iḥ. devataaḥ 1-
29 indrah 30-33 aasaṅgasya daanastutih 34 aasaṅgaḥ. Chhandah 1 upariṣh
ṭaadbrihatee 2 aarṣh ee bhurig brihatee 3, 7, 10, 14, 18, 21 viraad brihatee 4
aarṣh ee svaraad brihatee 5, 8, 15, 17, 19, 22, 25, 31 nichrid brihatee 6, 9, 11, 12,
20, 24, 26, 27 aarṣh ee brihatee 13 saṅkumati brihatee 16, 23, 30, 32 aarch ee
bhurig brihatee 28 aasuree svaraad nichrid brihatee 29 brihatee 33 triṣh ṭup 34
viraat triṣh ṭup swarah 1-32 madhyamah 33,34 dhaivataḥ

Chhandah	

मा चिद॒न्यद्वि॑ शंस॒त॒ सखा॑यो॒ मा रि॑षण्यत ।
इन्द्र॒मि॒त्स्तो॑ता॒ वृष॑णं॒ सचा॑ सु॒ते मु॒हुक्था॑ च॒ शंस॑त ॥१॥

1. Om maa chidanyadvi shansata sakhaayo maa riṣhaṇyata
indramitstotaa vriṣhaṇan sach aa sute muhurukthaa cha
shansata

अ॒व॒क्र॒क्षि॒णं वृ॒ष॒भं य॑था॒जु॒रं गां न च॑र्ष॒णी॒सह॑म् ।

वि॒द्वे॒ष॒णं स॒व॒न॒नो॒भय॑ङ्क॒रं म॑हि॒ष्ठमु॒भया॑वि॒नम् ॥२॥

2. Om avakrakṣhiṇam vriṣhabhañ yathaajuraṇ gaan na ch arṣh
aṇeesaham vidveṣhaṇan samvananobhayaṅkaram mañ
hiṣṭhamubhayaavinam

यच्चि॒द्धि त्वा॒ जना॑ इ॒मे ना॒ना ह॑व॒न्त ऊ॒तये॑ ।

अ॒स्माकं॑ ब्र॒ह्मे॒दमि॑न्द्र भू॒तु तेऽहा॑ वि॒श्वा च॑ वर्ध॒नम् ॥३॥

3. Om yachchiddhi tvaa janaa ime naanaa havanta ootaye
asmaakam brahmedamindra bhootu te'haa vishvaa cha
vardhanam

वि त॑र्तूर्य॒न्ते म॒घव॑न् वि॒प॒श्चितो॑ऽर्यो वि॒पो जना॑नाम् ।

उप॑ क्रम॒स्व पु॒रुरूप॑मा भ॒र वाजं॑ नेदि॒ष्ठमु॒तये॑ ॥४॥

4. Om vi tartooryante maghavan vipashch ito'ryo vipo janaanaam
upa kramasva pururoopamaa bhara vaajan nediṣṭhāmootaye

म॒हे च॒न त्वा॒मद्रि॒वः परा॑ शु॒ल्काय॑ दे॒याम् ।

न स॒हस्रा॑य॒ नायु॑ताय॒ वज्रि॒वो न श॑ताय॒ शता॑मघ ॥५॥

5. Om mahe ch ana tvaamadrivaḥ paraa shulkaaya deyaam na
sahasraaya naayutaaya vajrivo na shataaya shataamagha

व॒स्याँ इ॒न्द्रा॒सि मे पि॒तुरु॑त॒ भ्रातु॑रभुञ्जतः ।

मा॒ता च॑ मे छ॒दय॑थः स॒मा व॑सो वसु॒त्वना॑य॒ राध॑से ॥६॥

6. Om vasyaam indraasi me pituruta bhraaturabhuñjataḥ maataa
cha me chhadayathaḥ samaa vaso vasutvanaaya raadhase

क्वे॒यथ॑ क्वे॒द॒सि पु॒रु॒त्रा चि॒द्धि ते॒ मनः॑ ।

अ॒ल॒र्षि यु॒ध्म ख॑ज॒कृत् पु॒र॒न्द॒र प्र॒ गा॒य॒त्रा अ॑गा॒सिषुः॑ ॥७॥

7. Om kveyatha kvedasi puruttraa chiddhi te manah alarṣh i
yudhma khajakrit purandara pra gaayattraa agaasiṣhuḥ

प्रा॒स्मै गा॑य॒त्रम॑र्च॒त वा॒वा॒तुर्यः॑ पु॒र॒न्द॒रः ।

याभिः काण्वस्योप॑ ब॒र्हिरा॑सदं॒ यास॑द्व॒ज्री भि॑नत्पु॒रः ॥८॥

8. Om praasmai gaayatramarchata vaavaaturyaḥ purandaraḥ
yaabhiḥ kaṇvasyopa barhiraasadañ yaasadvajree bhinatpurah

ये ते सन्ति॑ द॒श॒ग्विनः॑ श॒तिनो॑ ये स॒हस्रिणः॑ ।

अश्वा॑सो ये ते वृष॑णो रघु॒द्रुव॑स्तेभिर्न॒स्तूय॑मा ग॒हि ॥९॥

9. Om ye te santi dashagvinaḥ shatino ye sahasriṇaḥ ashvaaso ye
te vriṣhaṇo raghudruvastebhirnastootyamaa gahi

आ त्व॑ १ ० ॥ द्य॑ स॒ब॒र्दुधां॑ हुवे गा॒य॒त्रवे॑पसम् ।

इन्द्रं॑ धे॒नुं सु॒दुघा॑मन्यामिष॑मु॒रुधा॑राम॒रु॒कृत॑म् ॥१०॥

10. Om aa tva1dya sabardudhaañ huve gaayatravepasam
indran dhenun sudughaamanyaamiṣh
amurudhaaraamarāṅkritam

यत्तु॑दत्सूर॒ एत॑शं व॒ङ्क वा॑तस्य प॒र्णिना॑ ।

व॒ह॒त्कु॑त्स॒मार्जु॑नेयं श॒तक्र॑तुः त्स॒रद॑न्ध॒र्वम॑स्तृ॒तम् ॥११॥

11. Om yattudatsoora etasham vaṅkoo vaatasya parṇinaa
vahatkutsamaarjuneyaṇ shatakratuḥ tsaradgandharvamastritam

य ऋ॑ते चि॒दभि॑श्रिषः पुरा ज॒त्रुभ्य॑ आ॒तृदः॑ ।

सन्धा॑ता स॒न्धिं म॒घवा॑ पुरु॒वसु॑रिष्क॒र्ता वि॑हु॒तं पुनः॑ ॥१२॥

12. Om ya rite chidabhishriṣaḥ puraa jatrubhya aatridaḥ
sandhaataa sandhim maghavaa puroovasuriṣhkartaa vihrutam
punaḥ

मा भू॑म॒ निष्ट्या॑ड्वेन्द्र॒ त्वद॑रणा॒इव॑ ।

वना॑नि॒ न प्र॑जहि॒तान्य॑द्रि॒वो दुरो॑षा॒सो अ॑मन्महि ॥१३॥

13. Om maa bhoomanish tyaaivendra tvadaraṇaaiva vanaani
na prajahitaanyadrivo duroṣhaaso amanmahi

अम॑न्म॒हीद॑ना॒शवो॑ऽनु॒ग्रास॑श्च वृ॒त्रह॑न् ।

स॒कृत्सु॑ ते म॒हता॑ शू॒र रा॒धसा॑ऽनु॒ स्तोमं॑ मुदीमहि ॥१४॥

14. Om amanmaheedanaashavo' nugraasash cha vritrahan
sakritsu te mahataa shoora raadhasaa'nu stomam mudeemahi

यदि स्तोमं मम श्रवदस्माकमिन्द्रमिन्दवः ।

तिरः पवित्रं ससृवांस आशवो मन्दन्तु तुग्यावृधः ॥१५॥

15. Om yadi stomam mama shravadasmaakamindramindavaḥ
tirah pavitran sasrivaansa aashavo mandantu tugryaavridhaḥ

आ त्व १ ० द्य सधस्तुतिं वावातुः सख्युरा गहि ।

उपस्तुतिर्मघोनां प्र त्वावत्वधा ते वशिम सुष्टुतिम् ॥१६॥

16. Om aa tva1dya sadhastutim vaavaatuḥ sakhyuraa gahi
upastutirmaghonaam pra tvaavatvadhaa te vashmi suṣṭutim

सोता हि सोममद्रिभिरेमेनमप्सु धावत ।

गव्या वस्त्रेव वासयन्त इन्नरो निर्धुक्षन्वक्षणाभ्यः ॥१७॥

17. Om sotaa hi somamadribhiremenamapsu dhaavata gavyaa
vastreva vaasayanta innaro nirdhukṣhanvakṣhaṇaabhyaḥ

अध ज्मो अस्व तन्वा गिरा ममाऽऽ जाता सुक्रतो पृण ॥१८॥

18. Om adha jmo asva tanvaa giraa mamaa'' jaataa sukrato
priṇa

इन्द्राय सु मन्दिन्तमं सोमं सोता वरेण्यम् ।

शक्र एणं पीपयद्विश्वया धिया हिन्वानं न वाजयुम् ॥१९॥

19. Om indraaya su mandintaman soman sotaa vareṇyam
shakra eṇam peepayadvishvayaa dhiyaa hinvaanan na vaajayum

मा त्वा सोमस्य गल्दया सदा याचन्नहं गिरा ।

भूर्णि मृगं न सवनेषु चुक्रुधं क ईशानं न याचिषत् ॥२०॥

20. Om maa tvaa somasya galdayaa sadaa yaachannahaṇ
giraa bhoornim mrigan na savaneṣhu chukrudhaṇ ka eeshaanaṇ
na yaachiṣhat

मदेनेषितं मदमुग्रमुग्रेण शवसा ।

विश्वेषां तरुतारं मदच्युतं मदे हि ष्मा ददाति नः ॥२१॥

21. Om madeneṣ itam madamugramugreṇa shavasaa
vishveṣh aan tarutaaram madach yutam made hi ṣh maa dadaati
naḥ

शेवारै॑ वा॒र्या॑ पु॒रु दे॒वो म॒र्ता॑यि दा॒शुषे॑ ।

स सु॑न्व॒ते च॑ स्तु॒व॒ते च॑ रा॒स॒ते वि॒श्वगू॑र्तो अ॒रिष्टु॑तः ॥२२॥

22. Om shevaare vaaryaa puru devo martaaya daashuṣh e sa sunvate cha stuvate cha raasate vishvagoorto ariṣh ṭutaḥ

ए॒न्द्र॑ याहि॒ मत्स्व॑ चि॒त्रेण॑ दे॒व राध॑सा ।

सरो॑ न प्रा॒स्युद॑रं सपी॒तिभि॑रा सोमे॒भिरु॑रु स्फि॒रम् ॥२३॥

23. Om endra yaahi matsva ch itreṇa deva raadhasaa saro na praasyudaran sapeetibhiraa somebhiruru sphiram

आ त्वा॑ स॒हस्र॑मा श॒तं यु॒क्ता रथे॑ हि॒र॒ण्यये॑ ।

ब्र॒ह्म॒यु॒जो हर॑य इन्द्र के॒शिनो॑ वह॒न्तु सोम॑पी॒तये ॥२४॥

24. Om aa tvaa sahasramaa shatañ yuktaa rathe hiraṇyaye brahmayujo haraya indra keshino vahantu somapeetaye

आ त्वा॑ रथे॑ हि॒र॒ण्यये॑ हरी॑ म॒युर॑शे॒ष्या ।

शि॒ति॒पृ॒ष्ठा वह॑तां मध्वो॑ अ॒न्ध॒सो वि॒वक्ष॑णस्य पी॒तये॑ ॥२५॥

25. Om aa tvaa rathe hiraṇyaye haree mayurashepyaa shitipriṣṭhaa vahataam madhvo andhaso vivakṣhaṇasya peetaye

पि॒बा त्व॑स्य॒स्य गि॑र्वणः सु॒तस्य॑ पू॒र्वपा॑इव ।

परि॑ष्कृतस्य र॒सिन॑ इ॒यमा॑सु॒तिश्चा॒रुर्म॑दाय प॒त्यते ॥२६॥

26. Om pibaa tvaṁ sya girvaṇaḥ sutasya poorvapaaiva pariṣh kritasya rasina iyamaasutish ch aarurmadaaya patyate

य ए॒को अ॒स्ति द॒ंसना॑ म॒हाँ उ॒ग्रो अ॒भि व्र॑तैः ।

ग॒म॒त्स शि॒प्री न स यो॑ष॒दा ग॑म॒द्ध॒वं न परि॑ वर्जति ॥२७॥

27. Om ya eko asti dan sanaa mahaam ugro abhi vrataih gamatsa shipree na sa yoṣh adaa gamaddhavan na pari varjati

त्वं पु॒रं च॒रि॒ष्ण॒वं व॒धैः शु॒ष्णस्य॑ सं पि॒णक् ।

त्वं भा अनु॑ च॒रो अ॒ध॒ द्वि॒ता य॒दिन्द्र॑ ह॒व्यो भुवः॑ ॥२८॥

28. Om tvam purañ ch ariṣh ṇvam vadhaih shuṣh ṇasya sam piṇak tvam bhaa anu ch aro adha dvitaa yadindra havyo bhuvaḥ

मम॑ त्वा॒ सूर॑ उदि॒ते मम॑ म॒ध्यन्दि॑ने दि॒वः ।

मम॑ प्र॒पित्वे॑ अ॒पिश॑र्वी व॒स॒वा स्तोमा॑सो अवृत्सत ॥२९॥

29. Om mama tvaa soora udite mama madhyandine divaḥ
mama prapitve apisharvare vasavaa stomaaso avritsata

स्तु॒हि स्तु॒हिदे॒ते घा॑ ते मं॒हिष्ठा॑सो म॒घोना॑म् ।

नि॒न्दिता॑श्चः प्र॒प॒थी पर॑म॒ज्या म॒घस्य॑ मे॒ध्याति॑थे ॥३०॥

30. Om stuhi stuhidete ghaa te manhiṣṭhaaso maghonaam
ninditaashvaḥ prapathee paramajyaa maghasya medhyaatithe

आ यद॑श्वा॒न्वन॑न्वतः श्र॒द्धया॑हं रथे॑ रु॒हम् ।

उ॒त वा॒मस्य॑ वसु॑नश्चि॒केत॑ति॒ यो अ॑स्ति॒ याद्वः प॒शुः ॥३१॥

31. Om aa yadashvaanvananvataḥ shraddhayaahan rathe
ruham uta vaamasya vasunashch iketati yo asti yaadvaḥ pashuḥ

य ऋ॒ज्रा म॒ह्यं मा॒महे॑ स॒ह त्व॒चा हि॑र॒ण्यया॑ ।

ए॒ष वि॒श्वान्य॑भ्यस्तु॒ सौभ॑गाऽऽस॒ङ्गस्य॑ स्व॒नद्र॑थः ॥३२॥

32. Om ya rijraa mahyam maamahe saha tvach aa hiraṇyayaa
eṣha vishvaanyabhyastu saubhagaa'saṅgasya svanadrathaḥ

अध॒ प्ला॒योगि॑रति॒ दास॑द॒न्याना॑स॒ङ्गो अ॑ग्ने द॒शभिः॑ स॒हस्रैः॑ ।

अधो॑क्ष॒णो द॑श॒ मह्यं॑ रु॒शन्तो॑ न॒ळाइ॑व॒ सर॑सो॒ निर॑तिष्ठन् ॥३३॥

33. Om adha plaayogirati daasadanyaanaasaṅgo agne
dashabhiḥ sahasraiḥ adhokṣhaṇo dasha mahyaṇ rushanto
naḷaaiva saraso niratishṭhan

अन्व॑स्य स्त॒थूरं द॑दृ॒शे पु॑रस्ता॒दन्स्थ॑ ऊ॒रुर॑व॒रम्ब॑माणः ।

शश्च॑ती॒ नार्य॑भिचक्ष्या॒ह सु॑भ॒द्रम॑र्य॒ भोज॑नं बिभर्षि ॥३४॥

34. Om anvasya sthooran dadrishe purastaadanastha
ooruravarambamaaṇaḥ shashvatee naaryabhich akṣh yaaha
subhadramarya bhojanam bibharṣhi